

من التنوير الأوروبي إلى التنوير العربي

انتشارات «المدى» در سال جاری کتابی را با عنوان من التنوير الأوروبي إلى التنوير العربي به قلم مترجم نامدار، هاشم صالح منتشر کرده است. هاشم صالح که تا پیش از این با ترجمه آثار اندیشمند الجزایری-فرانسوی شناخته شده بود، مدتی قبل کتابی با عنوان مدخل إلى التنوير الأوروبي نوشته بود که اثر حاضر به نوعی تکمیل آن نوشته پیشین است.

هاشم صالح در این کتاب کوشیده است تا به دوره روشننگری در اروپا پرداخته و ریشه‌ها و سرچشمه‌های آن را در کشورهایی همچون ایتالیا، هلند و انگلستان پی بگیرد. هاشم صالح همچنین تلاش کرده است تا به تفاوت سه دوره مهم در تاریخ اروپا بپردازد که عبارتند از: قرون وسطی، دوران بیداری و نهایتاً دوران روشننگری. از منظر صالح، گرچه سرآغاز روشننگری به دوره دوم، یعنی دوران بیداری باز می‌گردد اما هنوز گسست معرفتی با دوران قرون وسطی ایجاد نشده بود و شاید بهترین تعبیر برای این مرحله، دوران انتقال باشد. این گسست معرفتی بعدها، یعنی در قرن هجدهم میلادی اتفاق افتاد و توانست تا به امروز همگان را تحت تأثیر خود قرار دهد.

در این اثر به پرسش‌هایی از این دست پرداخته شده است که این گسست معرفتی چگونه اتفاق افتاد؟ چگونه عقل به جای نقل نشست؟ تأثیر این اتفاق بر فهم دین چگونه بود؟ پیشگامان این نوع خردگرایی در اروپا چه کسانی بودند؟

نکته قابل توجه کتاب این است که نگارنده تنها به توصیف جریان روشننگری در اروپا بسنده نکرده و کوشیده است تا آن را با تحولات فکری جهان اسلام و به طور خاص، جهان عرب، مقایسه کند. چرا که به باور صالح، جهان اسلام نیز از اواخر قرن هجدهم به بعد درست مسیری را طی کرده که مدتی پیش از آن در اروپا آغاز شده بود. بنابراین مقایسه این دو مسیر می‌تواند آموزنده و راه‌گشا باشد و سرآغازی برای پایه‌گذاری علمی به نام «علم الأصوليات المقارن» باشد. ▶

- نویسنده: هاشم صالح
- مترجم: ندارد
- انتشارات: المدى
- سال انتشار: ۲۰۲۳ م
- تعداد صفحات: ۳۹۲

نقد القراءة العلمانية للسيرة النبوية

تاریخ‌نگاری اسلامی و همچنین تفسیر سیره پیامبر (ص) از قرن گذشته به این سو رویکردهای گوناگونی مانند مارکسیستی، سرمایه‌داری، ماتریالیستی، سکولار و... را به خود دیده و آثار گوناگونی بر پایه هر یک از این رویکردها نوشته شده است. انتشارات «مرکز التأسیل للدراسات والبحوث» به تازگی کتابی را با نام نقد القراءة العلمانية للسيرة النبوية... و به قلم منیر البقمی منتشر کرده است. نویسنده در این کتاب با بررسی آثاری که در جهان عرب درباره این موضوع و با رویکرد سکولار نوشته شده تلاش کرده است تا به نقد خوانش سکولار از سیره نبوی بپردازد. چنان که نگارنده هم توجه داشته، سیره نبوی یکی از آن دست مسائلی است که در هر دوران به اقتضای شرایط زمانه، تفسیر جدیدی از آن به دست داده می‌شود. بنابراین نمی‌توان برای این حقیقت چشم پوشید که امروزه با گسترش سایه سکولاریسم بر جوانب گوناگون زندگی بشر، ارزش‌ها و معیارهای دیگری برای ارزیابی مسائل تاریخی-دینی وجود دارد که متفاوت از آن ارزش‌ها و معیارهای پیشین است که عمدتاً مبتنی بر روحی و تفاسیر الهیاتی از وقایع بودند. چنین است که پرسش اصلی کتاب حول این محور می‌چرخد که «سکولارها، آن‌گاه که در پروژه‌های فکری نقادانه به سیره نبوی پرداختند، چه تفسیری از این سیره به دست دادند؟» بنا بر این نویسنده می‌کوشد تا ابتدا به شاخصه‌های تفسیر سکولار از وقایع پرداخته و سپس شواهدی از سیره پیامبر را که مورد استناد باورمندان به سکولاریسم قرار گرفته است به صورت جداگانه نقد کند و اینچنین، کاستی‌های این نوع رویکرد در تفسیر سیره پیامبر را به تصویر بکشد. ▶

- نویسنده: منیر بن حامد بن فراج البقمی
- مترجم: ندارد
- انتشارات: مرکز التأسیل للدراسات والبحوث
- سال نشر: ۲۰۲۳ م
- تعداد صفحات: ۵۴۴

